

letech se poprvé zamilovala – do statného a hezkého bratrance, o čtyři roky staršího, inteligentního a statečného falckrabího Karla Gustava. Mnoho Švédů ho pro panovnici považovalo za ideální partii. Historik Englund ho ale líčí jako obhroublého a energického muže, který měl být „*sice velmi talentovaný, ale navzdory tomu byl vybaven veškerými nectnostmi průbojného válečníka, zejména tělesného rázu, jimiž asketická Kristina opovrhovala: totiž náklonností k alkoholu, sklonem k obžerství a slabostí pro sexuální výstřednosti*“.

Když se osmnáctiletá Kristina chopila v roce 1644 vlády, byla po Markétě I. druhou panovnicí v dějinách země a čtyřicátou první nositelkou titulu královna. Už se nemusela dotazovat svých poručníků, mohla sama rozkazovat. Velice záhy dala najevo, že se nenechá ovládat kancléřem Oxenstiernou. V roce 1650 si prosadila značně nákladnou korunovaci. Všechny slavnostní oděvy včetně korunovační róby, a také kočár, sedlo, trůn s baldachýnem ze sametu, zlata a stříbra, livreje a stovky upomínkových darů pro účastníky byly dovezeny z tehdejší módní metropole Paříže. Zaskvěl se rovněž její bratranec Karel Gustav, který si v pařížských salónech včas pořídil devět elegantních šatů s odpovídajícími dobovými doplňky, jako byly kloboukové pásky, podvazky, hedvábné rozety a závěsy na meče. Mladá královna se odmítla trmácet do provinční Uppsaly a přikázala, aby se všechny ceremonie a oslavy uskutečnily v hlavním městě. A jeho obyvatelé byli nadšeni, v kašnách teklo víno, rozdávalo se jídlo. Lidé na ulicích mávali královně v kočáře taženém šesti bílými koňmi a doprovázené mnoha naparáděnými a klenoty nazdobenými hosty v dalších kočárech a na koních. Z Braniborska přijela i její matka Marie Eleonora. Královna Kristina ji přijala se smíšenými pocity a namísto u stockholmského dvora ji ubytovala na jednom z královských zámků poblíž metropole.

Za Kristininy vlády skončilo v roce 1648 vestfálským mírem „*nejbestiálnější šílenství*“, jak by se dala nazvat třicetiletá válka. Rozsah škod způsobených válčením, rabováním, terorem, hladem a hospo-

dářskou nouzí zastínil vše, co obyvatelé střední a severní Evropy od morových tažení a agrární krize první poloviny 14. století zažili. Ze Švédska se ale díky této vražedné válce stala hlavní velmoc v Pobaltí a severním Německu. Historici dodnes nedokážou jednoznačně vysvětlit, jak mohla nepřilíš lidnatá a ekonomicky slabá severská země stanout jako velmoc po boku Francie či Španělska. Rozhodující význam měl bezpochyby efektivní vojenský aparát, placený z podpory poskytované spojenci a z daní a kontribucí vybíraných na obsazených územích. Síla Švédska spočívala též ve slabosti sousedů, jako bylo Dánsko, Polsko a rozdrobená římsko-německá říše.

Po třicetileté válce se Stockholm proměnil z malého městečka s dřevěnými domky, na jejichž střeších se pásly kozy, ve město honosných paláců, v nichž se skvěla umělecká díla naloupená po celé Evropě. Samozřejmě nejvíce uměleckých pokladů shromáždila ve své rezidenci Pallas Severu, jak si Kristina nechávala říkat. V honbě za nimi neznala skrupule, kupříkladu přikázala generálům vyrabovat Pražský hrad, skrývající uměleckou sbírku císaře Rudolfa II. Královna měla z české metropole obdržet „*téměř 500 obrazů, 70 bronzových soch, 370 vědeckých instrumentářů a 400 indických kuriozit, stejně jako stovky kusů korálů, slonoviny, drahých kamenů, jantaru, váz a dalších uměleckých předmětů, tisíce medailí, dva ebenové kabinety a opuštěného živého lva*“. Než se však začneme pohoršovat nad zlodějskými Seveřany, uveďme, že Švédové pobrali to, co zbylo po Bavořech a Sasech rabujících po bitvě na Bílé hoře, kdy do Mnichova putovalo 1 500 vozů a do Drážďan dalších 50 vozů, naložených předměty z rudolfínských sbírek. A ani císařští vojáci se nerozpakovali vyrabovat, na co přišli. Například Valdštejnova armáda obsadila zámek Breitenburg, odkud si jako válečnou kořist odvezla nesmírně cennou knihovnu hraběcí rodiny Rantzau s více než 6 300 svazky. Valdštejn ji daroval císařskému zповědvníku, ten zase jezuitům na Malé Straně, až se nakonec dostala do pražského Klementina, dnešní Národní knihovny.